

מו"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי ■ עריכה: מיכל חביב ■ המערכת: זהבית 4 יבנה ■ טל. 03-6354484 - פקס. 050-6812066
ג'ליון 412 ■ יד' סיון תשס"ז - כ"א' סיון תשס"ז ■ 7.6.2007 - 31.5.2007 ■ 6 עמודים ■ משוגר למנויים בלבד

בעקבות הסכם "אופק חדש"; מורה מתחיל ירויח יותר מאשר מורה ותיק

של אופק חדש, עד להחלת הרפורמה בכל בתי"ס היסודיים, יוכלו המורים להחליט אם ברצונם להצטרף אליה או להמתין שנה-שנתיים. בבי"ס שיהיו בו תנאים נאותים ויבקש להצטרף לרפורמה, יצטרכו לתמוך בהצטרפות לפחות 70% מהמורים. בנושא שעות העבודה החדשות של המורים - 26 שעות פרונטאליות, 5 שעות של עבודה פרטנית עם תלמידים ו-5 שעות שהייה נוספות בבית"ס, מציין וסרמן כי עדיין אין הגדרה מדויקת לגבי מהותן. ההגדרה תיעשה בוועדת היגוי משותפת להסתדרות המורים ולמשה"ח. בחטיבות הביניים יוקדשו 9 שעות שבועיות להוראה פרטנית. עוד נמסר, כי במסגרת ההסכם יוכלו המנהלים לחייב את המורים להגיע ארבע פעמים בשנה לימי הורים ולמסיבות. ההשתלמויות לא ייכללו בתוך מסגרת השעות של משרת המורה החדשה ועדיין לא גובשה הבנה על השכר שיקבלו המורים עבור ההשתתפות בהן.

(המשך בעמ' 3)

ב"הרצת" התוכנית, בגלל מגבלות תקציב 2007 הסגור, ואילו הסתדרות המורים דורשת 400. שאלה נוספת היא המחסור בפניות עבודה וחדרי שירותים למורים, כדי שיוכלו לשהות כ-10 שעות שבועיות נוספות בבתי"ס. לטענת וסרמן, הקמת פנות העבודה ושיפור התשתית יהיו תנאי בסיסי של הסתדרות המורים להצטרפות בי"ס לרפורמת אופק חדש. עם זאת הוא טוען, שכיום בכ-800 בתי"ס, כרבע מכלל בתי"ס היסודיים, כבר יש תנאים נאותים כאלה; בבתי"ס ב-34 יישובי הניסוי של דו"ח דברת ובבתי"ס נוספים, שמפעילים מזה מספר שנים יום לימודים ארוך ועוד. הכשרתם של שאר בתי"ס לשהייה ארוכה של המורים תימשך שש שנים לפחות. הסיבה לכך - האוצר מקציב מיליארד ש"ח בלבד לכל שנת רפורמה, ועל פי חישוב של הסתדרות המורים רק הכשרת חדרי השירותים בכל בתי"ס תעלה כ-800 מיליון ש"ח. וסרמן הוסיף, כי במהלך השנים הראשונות

כל מורה חדש חבר הסתדרות המורים, שייכנס למערכת החינוך החל משנת תשס"ח, יקבל שכר התחלתי של 5,300 ש"ח לחודש - גם מורה שביה"ס שבו ילמד לא ישתתף עדיין ברפורמת "אופק חדש בחינוך", כך הודיע השבוע מזכ"ל הסתדרות המורים, יוסי וסרמן, בתדרוך עיתונאים. לעומת זאת - מורים ותיקים יקבלו את תוספת השכר רק אם בתי"ס שבהם הם מלמדים יצטרפו להסכם. וסרמן מסכים, כי כתוצאה מכך ייווצר מצב, שהוא על פניו מוזר, שבשנים הקרובות ישתכר מורה חדש יותר ממורה בעל ותק של מספר שנים במערכת החינוך. לדבריו, מורה חדש יקבל כעת את השכר הגבוה ביותר בשירות הציבורי לעובד חדש אקדמאי. המטרה בהעלאת השכר המיידית לכל המורים החדשים היא למשוך צעירים איכותיים ללימודי הוראה. על מספר בתי"ס שישתתפו בתשס"ח באופק חדש עדיין קיימת מחלוקת בין האוצר והסתדרות המורים. האוצר דורש שרק 300 בתי"ס ישתתפו

הקמפיין של "אופק חדש" - את מי הוא משרת?

הממשלה טוענים, כי כוונת הפרסום היא להביא לידיעת ציבור המורים את הרפורמה המתגבשת. לדברי מזכ"ל הסתדרות המורים, הקמפיין נועד "לזקוף את מעמד המורה". לשאלה האם אינו סבור שהקמפיין נועד לשרת מטרות פוליטיות של הממשלה ולסייע למלחמת הקיום הפוליטית של העומד בראשה, אומר וסרמן, כי כל עוד משרת הקמפיין את המורים לא איכפת לו השיקול הפוליטי של השותפים האחרים בו.

מלנקוב בעלות הקמפיין. מבדיקה שערך "קו לחינוך" עולה, כי עלותו של קמפיין משולב של שלטי חוצות, פרסום על אוטובוסים ומודעות ענק בעיתונות עולה מיליונים. כך, לדוגמה, הוערך קמפיין במתכונת דומה, שנערך בעבר נגד שרת החינוך הקודמת לימור לבנת, ב-25 מיליון ש"ח. לשם מה נחוץ הקמפיין הגדול להסכם שייחתם, על פי הערכת הסתדרות המורים, רק בחודש אוגוסט? בלשכת ראש

כל מי שנסע בשבוע האחרון בכבישי הארץ ראה את השלטים הגדולים של "אופק חדש" המוצבים בכניסות לערים ובצמתים, מעל לגות הבתים בכביש איילון ועל האוטובוסים. קשה גם היה להתחמק ממודעות הענק על הרפורמה החדשה בעיתונות היומית. מדובר בקמפיין פרסומי גדול, שאותו מממנים בחלקים שווים הממשלה והסתדרות המורים. בהסתדרות המורים וגם בלשכת ראש הממשלה התחמקו

התקדמות מסוימת במשא ומתן של ארגון המורים עם האוצר

תוספת שכר, אך עדיין אין הסכמה לגבי גודל התוספת ובאלו מקרים היא תינתן למורה. עוד נמסר, כי מסתמנת הסכמה גם לגבי הצורך במסגרת חישוב שחיקה מסודרת, שלא תיאלץ את הארגון להיכנס למאבק בנושא זה מידי מספר שנים.

תלמידים לקויי למידה והגדלת מכסות הפרישה למורים שחוקים. מהארגון נמסר, כי האוצר כבר מסכים לעלות את מכסות הפרישה מ-220 ל-400, והדיונים בנושא זה יימשכו. לגבי המורים העובדים עם לקויי למידה, האוצר מכיר עקרונית בכך שמגיעה להם

בארגון המורים ציינו השבוע לראשונה, כי יש התקדמות מסוימת במשא ומתן עם האוצר. כזכור, הארגון מסרב לעסוק ברפורמה כוללת בחינוך עד שיתקיימו שלוש דרישות בסיסיות; שינוי שיטת חישוב השחיקה, פיצוי כספי בשכרם של מורים העובדים עם

חה"כ מלכיאור; מערכת החינוך אינה ערוכה להרחבת שעות השהייה של המורים בבתי"ס

קטן מהמורים ייחנה ממנו. בנושא זה הוא מביע תמיכה מדוע התקציב השנתי הקטן ביותר לתוכנית יהיה דווקא בשנה הקרובה והתקציבים העיקריים ייגררו לשנים שלאחר מכן. "אפשר להקציב נתח גדול מהתקציב ליישום התוכנית השנה. מדוע להטיל את ביצוע התוכנית על הממשלות הבאות? הרי התוכנית עלולה להתפוגג", מוסיף יו"ר ועדת החינוך. ראיון מקיף עם חבר הכנסת מלכיאור – על פעילות ועדת החינוך, ביצועי משה"ח בשנת תשס"ז, ומה יעלה בגורלם של תשלומי ההורים בתשס"ח – יתפרסם בגיליון סוף השנה של קו לחינוך.

ולא מוצא בהם כמעט מקום להצבת פניות ישיבה למורים. מלכיאור מתאר את החדרים המיועדים למורים במרבית בתי"ס כ"תאי בית סוהר". יו"ר ועדת החינוך מזכיר, כי נושא התקציב לפניות ישיבה, חדרי שירותים ועזר נוספים למורים, כלל אינו מצוין במתווה להסכם שפורסם. גם לגבי התוספת בשכר המורים לא מביע יו"ר ועדת החינוך התלהבות. לדבריו, הטענות בדבר הכפלת השכר למורים מתחילים כלל אינן נכונות, כיוון שאין מורה שמרוויח 2,800 בפועל, בגלל חוק שכר המינימום, הועמד על כ-3,700 ש"ח. מלכיאור גם מזכיר, כי ההסכם ייושם באיטיות בתוך שש שנים וכי בשנה הראשונה רק מיעוט

יו"ר ועדת החינוך של הכנסת, חבר הכנסת מיכאל מלכיאור, מברך על ההסכם עם הסתדרות המורים, אך מעלה סימני שאלה לגביו. בשיחה עם קו לחינוך, אומר מלכיאור, כי ההסכם מסמל אמנם שינוי אסטרטגי חשוב בעמדת הממשלה כלפי החינוך ובמיוחד את ההכרה של העומד בראשה, אהוד אולמרט, בחשיבות קידומה של מערכת החינוך למדינה, אבל השמחה של המורים עוד מוקדמת. לטענתו, בחלק הארי של בתי"ס אין מקום לשהייה של המורים כ-10 שעות שבועיות נוספות בשבוע, המתחייבת מההסכם. מלכיאור מספר שהוא מבקר בבתי"ס שלוש פעמים בשבוע

ארגון ההורים בירושלים לרה"מ; צבע את התקציב למערכת החינוך בעיר

נמוכים, מה שאינו מעודד הורים לרשום אליה את ילדיהם. בנימין מוסיפה, כי התקציבים שהעירייה מייעדת למערכת החינוך אינם בשימוש נכון, והתוצאה היא שהפערים בין האוכלוסיות החזקות בעיר לאוכלוסיות החלשות הולכים ומעמיקים עד כדי סכנה חברתית.

המיועד לחינוך נובעת מהעדר אמון במערכת העירונית הנוכחית אשר, לטענתה, "העדפותיה סמויות מן העין הציבורית". עוד טוענת יו"ר ארגון ההורים במכתב, כי החינוך הממלכתי והממלכתי-דתי בירושלים נמצאים בנסיגה מתמדת – כמותית ואיכותית. לדבריה, ההישגים הלימודיים במערכת הציבורית

ראש הממשלה, אהוד אולמרט, הקצה לאחרונה מענק בסך חמישה מיליארד ו-750 מיליון ש"ח לחיזוקה של ירושלים. יו"ר ארגון ההורים בעיר, אתי בנימין, פנתה בשבוע שעבר לראש הממשלה בבקשה לצבוע את התקציב מתוך המענק, המיועד למערכת החינוך בעיר. בנימין טוענת, כי בקשת ההורים לסמן את התקציב

כצאי אצא

■ עם כל הלב – גישת "מעגלי הלב"

הינה תוכנית ייחודית אשר פותחה על ידי היילי רוזנבלום, המבוססת על פיתוח יצירתיות בתחומים מגוונים: פסיכולוגיה הומניסטית הרואה באדם את יכולותיו וכישוריו, אומנות כדרך לביטוי רגשי, ושילוב של תהליכי גוף, נפש, חשיבה ורוח ליצירת איזון והרמוניה פנימית.

גישת "מעגלי הלב" משלבת פעילויות מתחומי הגוף והרגש, דמיון מודרך, מדיטציה, תרפיה אומנותית, דרמה, מוסיקה, תהליכי חשיבה, תובנה ודינמיקה קבוצתית.

מרכז "מעגלי הלב" ברמת-גן, מציע מגוון תוכניות, סדנאות והשתלמויות להורים, תלמידים ומורים. לקראת שנת הלימודים הבאה ייפתח במרכז מעגלי הלב גן ילדים ייחודי, בו תהיה התייחסות מיוחדת לעולמו הרגשי והיצירתי של הילד. כך, למשל, ייפתח הבוקר בתרגילי תנועה שמשלבים יוגה, הרפיה, נשימה ועוד. בהמשך יתנסו הילדים באומנויות מסוגים שונים. מרחב הגן יכלול פינת חי וגינת ירק. לפרטים; מעגלי הלב, טל'; 03-5734449, 052-3449776.

■ כיך בתנועה – חברת "כיך בתנועה"

בתנועה" בהנהלתו של אודי חבצלת, הינה חברה מובילה וותיקה בתחום הפקת

של מרכז הלמידה הן להקנות לתלמידים כלים שיאפשרו להם לעקוף את הלקות, ולהשיב להם את הביטחון העצמי וההנאה שבלמידה. לבית של תמר בתי ספר במספר מקומות בארץ, הפועלים ברישיון משרד החינוך: בשפיים, במשמר השרון ובתל-אביב. במרכז הלמידה בתל-אביב פועלים 3 מסלולי לימוד עיקריים: בגרות, פסיכומטרי ולימודי עזר. המסלול לבגרות אקסטרנית בשעות הבוקר: מיועד לתלמידים בוגרי כיתות ט', י', י"א, שאובחנו כלקויי למידה המתקשים בלימודיהם בבית ספר רגיל ומעוניינים בתעודת בגרות מלאה. המסגרת ללימודי עזר מיועדת לתלמידים לקויי למידה מכיתה א' עד י"ב, הלומדים במסגרות החינוך הרגילות ובשל היותם לקויי למידה זקוקים לעבודה ממוקדת נוספת. העזרה ניתנת בכל מקצועות הלימוד. המסלול לפסיכומטרי מאפשר סביבת לימודים מקצועית ותומכת לתלמיד לקוי הלמידה. במהלך הקורס משתמשים התלמידים בתוכנה חדישה, המקלה מאד על לימוד החומר הרב, ובמיוחד המילון המכיל 6,000 מילים. בנוסף לומדים התלמידים בקבוצות קטנות או בלמידה פרטנית. לפרטים נוספים: 03-6481120.

מוזעה

אירועים וימי כיף, המתמחה במערכת החינוך. באירועים ניתן לשלב סדנאות יצירה, פינוק אומן, מתקני ילדים, משחקי חשיבה, שולחנות שטח, ימי ספורט וגיבוש ועוד. לפרטים, טל'; 09-7926083, 050-5510394.

■ שירת הנשמה – שירת הנשמה

הינה חברה המבצעת שרותי הגברה ותאורה ומתמחה באירועים בבתי"ס. באמצעות שירת הנשמה ניתן גם לקבל להקות ואומנים, לבצע תהלוכות ומצעדים, להכין מסיבות סיום וכן שלל אירועים לביה"ס. חברת שירת הנשמה מקפידה על סטנדרטים גבוהים, מקצועיות ואמינות. לפרטים; 050-6536649.

■ הבית של תמר – מרכז הלמידה

"הבית של תמר" נוסד בשנת 1989 על ידי תמר פדבו, מומחית לליקויי למידה, מתוך מטרה לקדם תלמידים לקויי למידה למימוש מיטבי של הפוטנציאל שלהם. הבית של תמר עונה על צורכיהם של תלמידים ובוגרים לקויי למידה המתקשים בקריאה (דיסקלקזיה), בכתיבה (דיסגרפיה), בהבנת פעולות חשבון בסיסיות (דיסקלקוליה) ובמיקוד קשב וריכוז. הקורסים מועברים במרכז על ידי מורים אקדמאים, מנוסים בעבודה עם תלמידים לקויי למידה. המטרות

בעקבות הסכם "אופק חדש"; מורה מתחיל ירויח יותר מאשר מורה ותיק

(המשך מעמ' ראשון)

לגבי מורים העובדים במשרה חלקית, אומר וסרמן, כי בשלב ההרצה של הרפורמה (שש שנים) יוכל עדיין מורה שיחפוץ בכך לעבוד במשרה חלקית. מזכ"ל הסתדרות המורים סבור, כי כאשר התוכנית תוכנס לכל בתי"ס, יצטרפו המורים לעבוד במשרה מלאה; "אני רוצה שמורה יעבוד משרה מלאה, כמו בכל מקצוע אחר וכמו באירופה. אצלנו הייתה מדיניות ממשלתית לתת למורים 80% משרה, מה שהתבטא בשכרם ובפנסיה שלהם".

לגבי צפיפות התלמידים בכיתות, מודה וסרמן, כי במתווה שעליו הוסכם בין הסתדרות המורים לבין משה"ח והאוצר לא

ניתן פתרון לבעיה זו. וסרמן מבטיח, כי בהסכם הסופי ידרוש צמצום הדרגתי של מספר התלמידים בכיתות.

בנושא מכסות לעידוד פרישת מורים מרצון אומר וסרמן, כי מדובר על הגדלת המכסות ל-2,000 מורים מידי שנה, לעומת 1,300 כיום. מורה שיפרוש יקבל מענק של 40 אלף ש"ח ושכר עבור 5 חודשי הסתגלות. בתשובה לשאלה האם לא מסוכן לחתום על הסכם שיישמו ימשך שש שנים ועשוי להתפוגג עם חילופי השלטון, אומר וסרמן, כי מסיבה זו לא הסכים לתביעת פקידי האוצר לחתום על הבטחה לשקט תעשייתי במשך שש שנים. עם זאת, טוען מזכ"ל

הסתדרות המורים, כי בניגוד לכל הניסיונות ליישם רפורמה במערכת החינוך עד כה, מדובר הפעם ברפורמה שתוך שנתיים תכלול כמחצית מבתי"ס היסודיים.

דירוג השכר החדש של המורה במסגרת הרפורמה יכלול לדברי וסרמן 8 דרגות; קבלת 5 הדרגות הראשונות תהיה אוטומטית על פי ותק המורה. אל הדרגה החמישית יגיע המורה לאחר כ-13 שנים במערכת החינוך. דרגות 6-8 יהיו דרגות של "מורה אומן" או "מורה מומחה". קבלת הדרגה לא תהיה אוטומטית ותותנה בהחלטת ועדה, שתורכב מנציג הסתדרות המורים, מנהל ביה"ס והמפקח.

ב-2006 הוגשו למשה"ח 237 פניות ליישום חוק חופש המידע

הממונה על יישום חוק חופש המידע במשה"ח, סופיה מינץ, פרסמה לאחרונה דו"ח על יישום החוק ב-2006. על פי הדו"ח התקבלו במשה"ח ב-2006 237 פניות לקבלת מידע לפי חוק חופש המידע - עלייה של כ-15% במספר הפניות לעומת 2005.

נושאי הפניות העיקריים היו: נתונים על

מערכת החינוך - מוסדות חינוך, מוסדות להשכלה גבוהה, נתוני רישוי ומחקרים בנושאי חינוך; נתונים על תקציבי חינוך - תקצוב מוסדות חינוך, תמיכות במוסדות תורניים, תקצוב רשויות מקומיות ובעלויות, דו"חות כספיים, מכרזים, רכישות והסכמים; נתונים על הישגים בבחינות הבגרות ובמיצ"ב; נתונים על תנאי שירות של עובדי

הוראה; חוקים ותקנות חינוך ושאלות על תחומי אחריות משה"ח. על פי הדו"ח, 65% מהפניות נענו תוך 15 יום, ו-90% מהפניות נענו תוך חודשיים. עוד עולה מהדו"ח, כי 95 פניות נענו באופן מלא ובחיוב, 76 פניות נענו בשלילה, 9 פניות נענו באופן חלקי. שאר הפניות לא טופלו, כיוון שלא שולמה עבורן האגרה.

תעודות הוקרה לשבע יחידות נוער מצטיינות

שבע יחידות נוער רשותיות קיבלו השבוע תעודות הוקרה על הצטיינות. ההחלטה על חלוקת התעודות היא יוזמה משותפת של מינהל חברה ונוער במשה"ח, מרכז השלטון המקומי, החברה למתנ"סים, ארגון המועצות האזוריות והאגודה המקצועית למנהלי יחידות נוער. מטרת היוזמה היא לקדם את החינוך הקהילתי, תרבות הפנאי והמעורבות והמנהיגות הקהילתית בקרב בני הנוער.

את היחידות הזוכות בחרה ועדה מקצועית בהשתתפות נציגי הגופים המשתתפים ביזמה. הקריטריונים לבחירה היו: מעורבות ראש העיר בנושא ילדים, נוער וצעירים; התייחסות תקציבית לנושא נוער; יישום מגוון תכניות חינוכיות-ערכיות; שיתוף פעולה רב-תחומי ברשות ומחוצה לה; שימוש במבנים והתאמתם לפעילות הנוער וצרכיו; פיתוח מנהיגות צעירה; תפקוד מנהל היחידה לנוער

וצוותו בתכנון מול ביצוע; מסירות היחידה והתמקצעותה בטיפול בילדים ונוער. במקום הראשון זכו יחידות הנוער של המועצה האזורית עמק הירדן ושל מעלה אדומים, במקום השני - יחידת הנוער בחולון ובמקום השלישי - יחידת הנוער של טמרה. יחידות הנוער הנוספות שזכו בתעודות הוקרה הן של אשדוד, פתח תקוה ונשר.

הכנס

הצעת חוק מגבילה את מספר התלמידים בכיתות

היסוד - ועדת החינוך של הכנסת אישרה השבוע לקריאה שנייה ושלישית הצעת חוק המגבילה את מספר התלמידים בכיתות היסוד.

את הצעת החוק יזמה חברת הכנסת רונית תירוש. על פי ההצעה מספר התלמידים לא יעלה על 20 בגני החובה ובכיתות א' וב', ב-10 השעות השבועיות המוקדשות ללימודי קריאה, כתיבה וחשבון. מוועדת החינוך נמסר, כי ההצעה אינה דורשת בניית כיתות חדשות. בבי"ס שבו אין כיתות פנויות, יחולקו התלמידים לקבוצות באותה כיתה, בהדרכת שני מורים.

עוד נמסר, כי ביצוע החוק יתפרש על פני שלוש שנים; בשנת תשס"ח ייושמו הוראות החוק בכיתות א', בתשס"ט - בכיתות ב', ובתש"ע - בגני החובה.

חוק הרחבת לימודי החובה הוגש לקריאה ראשונה

החינוך אישרה השבוע לקריאה ראשונה שלוש הצעות חוק להרחבת לימוד חובה עד כיתה י"ב במקום עד לכיתה י'. מוועדת החינוך נמסר, כי על פי נתונים סטטיסטיים, בקרב כ-15 אלף תלמידים הנושרים ממערכת החינוך בין כיתה י' לכיתה י"ב, יש עלייה חדה בתופעות שליליות, כמו עבריינות וצריכת אלכוהול וסמים. מגישי

הצעות החוק טוענים, כי שהיית נער אחד במסגרת סגורה עולה כ-15,000-20,000 ש"ח בחודש למדינה, ובמסגרת טיפולית פתוחה - 10,000-15,000 ש"ח לחודש. מסיבה זו טוענת הוועדה, כי הארכת חובת הלימוד לכיתות י"א-י"ב תחסוך כסף לתקציב המדינה הכולל.

מנגד, טענו בפני הוועדה נציגי משה"ח ומשרד האוצר, כי לחוק תהיה עלות תקציבית של מאות מיליוני ש"ח, מכיוון שהוא יחייב בניית כיתות, הגדלת כוח האדם בהוראה והגדלת מספר קציני הביקור הסדיר. את הצעות החוק הגישו חברי הכנסת; מיכאל מלכיאור, מנחם בן ששון, זבולון אורלב ורונית תירוש.

מה בין תוכנית לימודים במתמטיקה ופיצה?

את הדו"ח המפורט על תוכניות הלימודים ניתן לקרוא באתר מרכז מורים ארצי למתמטיקה בחינוך היסודי; <http://mathcenter-k6.haifa.ac.il>

יזמות מתמטיות

בכנס הציגו מורים למתמטיקה ממספר בתי"ס יסודיים יוזמות יצירתיות שפיתחו. המספר המועט יחסית, משקף, כנראה, את ממצאי המחקר על הוראה פרונטאלית בעיקרה בכיתות.

בין היוזמות; בבי"ס קריית עמל בטבעון מלמדים את נושא "חקר הנתונים" באמצעות הפנינג "שוקומטיקה" – מתמטיקה מתוקה. התלמידים משתמשים בעדשי שוקולד לפעילויות מתמטיות שונות, כמו העלאת השערות, בדיקת נתונים וייצוגם בדיאגרמות. החגיגה המתמטית מסתיימת באכילת עוגות שוקולד בצורת מספרים. המורות למתמטיקה בביה"ס מציינות, כי הלימוד בעזרת עצמים מתוקים ואכילים גורם לעניין רב בקרב התלמידים ולהגברת המעורבות שלהם בלמידה. בבי"ס רימלט בנתניה ביקשו למשוך את תלמידי שכבת ה' למקצוע המתמטיקה. אחת הדרכים שנבחרו הייתה תערוכת צילומים בשם "מתמטיקה סביבנו". במסגרת הפעילות תיעדו התלמידים במצלמה גילויים של מתמטיקה בטבע או בחפצים מעשי ידי אדם בסביבתם. הצילומים המחישו לתלמידים הגדרות מתמטיות שונות שלמדו על הלוח בכיתה, והסבו את תשומת ליבם לשימושיות הרבה של המתמטיקה בחיי היום יום. בבי"ס אלבאטן באום אל פאחם משתתפים התלמידים בימי שיא במתמטיקה, שבמהלכם מבצעים פעילויות חווייתיות שונות במספר תחנות.

עבודה עצמאית של התלמידים; מבנה לוגי ורצף הגיוני בין נושאי הלימוד; עזרים נוחים לשימוש ועיצוב גרפי ידידותי ללומד. המדריך למורה הוא מדד חשוב נוסף לבחירת תוכנית לימודים במתמטיקה. המדריך צריך להציג את שיקול הדעת של מפתחי התוכנית, את הגישה הדידקטית שלהם, לפרט ספרות מקצועית שעליה מסתמכת התוכנית, לכלול דוגמאות לתגובות של תלמידים מתוך ניסוי שהתקיים בתוכנית לפני שהחל בה השימוש הרשמי במערכת החינוך ועוד.

החוקרים לקחו שני נושאים משש תוכניות הלימודים ובדקו את הוראתם בפועל בכיתות. לדבריהם הם מצאו שההוראה במרבית הכיתות הייתה פרונטאלית. עוד נמצא, כי מרבית השימוש בתוכניות הלימודים בכיתות היה בתרגילים ובעיות שברמת החשיבה הנמוכה וברמת החשיבה הבינונית. כמעט ולא נמצא שימוש בעיות ברמת חשיבה גבוהה שהיו בכל התוכניות, זאת למרות שלטענת החוקרים הם היו "מאוד ליבראליים" בהגדרה של "מהי בעיה ברמת חשיבה גבוהה".

נהנים לפתור בעיות חשיבה

החוקרים ביקשו לבדוק אם תלמידי כיתות א' ו-ב' מסוגלים בכלל לפתור בעיות חשיבה ברמה גבוהה. לשם כך החליפו חוקרים שהשתתפו במחקר את המורים למשך שיעור אחד, ונתנו לתלמידי כיתות ב' משימת חקר. החוקרים מעידים, כי הופתעו מהתפקוד המוצלח של מרבית התלמידים במשימה, ללא קשר להטרוגניות הכיתה או למצב הסוציו-אקונומי של אוכלוסיית התלמידים. גם תגובות התלמידים למשימה היו מאוד חיוביות. תלמידים אמרו, למשל; "היה קשה, אבל כיף", ו-"כאן משתמשים במוח כדי לדעת".

כל שש תוכניות הלימודים במתמטיקה, הנלמדות בחינוך היסודי, תואמות לתכניה של תוכנית הלימודים החדשה של משה"ח, מביאות בחשבון את ההטרוגניות באוכלוסיית התלמידים ומאפשרות הוראה יצירתית ומפתחת חשיבה – אלו היו מסקנותיה של קבוצת חוקרים ממכון ויצמן למדע, בראשות פרופ' אברהם הרכבי וד"ר אלכס פרידלנדר. החוקרים ערכו לאחרונה מחקר עבור לשכת המדען הראשי של משה"ח על התוכניות. פרידלנדר והרכבי הציגו את ממצאי המחקר בכנס השנתי של מרכז המורים הארצי למתמטיקה, שהתקיים בשבוע שעבר. המחקר נערך ב-36 כיתות א' ו-ב'. בכל כיתה התקיימו תצפיות ב-3 שיעורים.

החוקרים לא המליצו על אחת מהתוכניות כטובה ביותר מאחר שמצאו את כולן ראויות. כנימוק לכך הם הציגו מערכון שמשווה את התוכניות לפיצות – כל אחד אוהב אותן קצת אחרת. לדבריהם, כל מורה למתמטיקה יכול לבחור את תוכנית הלימודים המתאימה לו ביותר לערכים הפדגוגיים של ביה"ס ולאוכלוסיית התלמידים הלומדים בו.

קריטריונים לבחירה

החוקרים הציגו בכנס קריטריונים לבחינת תוכניות הלימודים במתמטיקה. החוקרים השתמשו בקריטריונים אלה למחקר שהם ערכו. קריטריונים אלה עשויים לסייע למורה בבחירת תוכנית לימודים במתמטיקה גם בחינוך העל יסודי.

הקריטריונים הם: התאמה בין הרציונאל המוצהר של תוכנית הלימודים והתכנים שבה; מציאותם של תכנים להרחבה המיועדים לתלמידים חזקים או חלשים; שימוש בשפה מתמטית; ניסוח בהיר של הוראות המאפשר

טכניון / יחידים

הצלחה בבגרות במתמטיקה

לנוער בסיכון – כ-96% מבוגרי שמונת מרכזי ההכנה לבגרות במתמטיקה של תנועת אחרי! עברו את הבחינה בהצלחה, כך עולה מסקר שערכה לאחרונה חברת גיאוקרטוגרפיה. מרכזי ההכנה לבגרות של התנועה הוקמו לפני כחמש שנים ביוזמת התעשיין דב לאוטמן ובשיתוף עם בנק לאומי. בקורסים למתמטיקה שמתקיימים במרכזים למדו עד כה כ-800 בני נוער שנשרו ממערכת החינוך או היו על סף נשירה. הקורסים במתמטיקה מתקיימים בשני מחזורים שנתיים. התלמידים הלומדים בקורסים נדרשים להגיע לשלושה מפגשים

שבע, טבריה, חיפה, עכו, נהריה, יפו, טבריה וירושלים.

תגבור המדעים ברשת

אורט בצפון – איחוד הקהילות היהודיות בצפון אמריקה בשיתוף עם ג'וינט ישראל-אשלים העניקו לרשת אורט ישראל תרומה של 860 אלף ש"ח למשך שנתיים. המענק ישמש לתגבור וחיזוק לימודי המדעים בקרב תלמידי בתיה"ס של הרשת ב-11 יישובים בצפון ולהשתלמויות לצוותי המורים. בתיה"ס הם ביישובים; קריית מוצקין, עפולה, עכו, טבריה, נצרת, כרמיאל, מעלות, עוספיה, שלומי, ואדי סאלמה ובית שאן.

שבועיים בני ארבע שעות כל אחד. את הקורסים מעבירים אקדמאים שאינם מורים בהכשרתם. בלימודים משולבות גם פעילויות להקניית ערכים ולחיזוק הרגשת השייכות למדינה.

נתונים נוספים שמצא הסקר; 60% מבוגרי הקורס במרכזי ההכנה לבגרות קיבלו ציון של למעלה מ-80 בבחינת הבגרות במתמטיקה. 85% מהבוגרים ציינו שהם המשיכו ללמוד לאחר הקורס או מעוניינים להמשיך בלימודים נוספים. בנוסף עולה, כי 82% מבוגרי הקורס בשנים 5-2003 התגייסו לצה"ל. 59% מהבוגרים ציינו, כי הקורס חיזק את רצונם להתגייס. מרכזי הלמידה נמצאים בערים; באר

■ בחולון; "הרוח החיה

שבחבורה – 17 בתי"ס יסודיים ועל יסודיים בחולון השתתפו החודש במבצע אימוץ כלבים נטושים. את המבצע ערכה עיריית חולון בשיתוף עם מחוז תל אביב במשה"ח ואגודת S.O.S חיות. המבצע היה שיאה של תוכנית חינוכית בשם הרוח החיה שבחבורה, שהופעלה השנה בבתי"ס בחולון. מטרת התוכנית היא טיפוח מנהיגות צעירה ומעורבות בקהילה תוך התמקדות בנושא יחס הגון כלפי בעלי חיים.

מבצע האימוץ התקיים בפארק פרס שבכניסה למוזיאון הילדים בעיר. את הפעילות הובילו תלמידי חטיבת הביניים קציר ביחד עם מתנדבי אגודת S.O.S חיות. התלמידים קלטו את הכלבים שהובאו אל הפארק וטיפלו בהם במהלך היום. באירוע גם הוצגה תערוכה של עבודות חקר שהכינו התלמידים. במסגרת האירוע גם התקיים מופע אילוף כלבים שערכו תלמידים מגימנסיה הרצוג. תלמידים נוספים הפעילו את התושבים שהגיעו לאירוע בדוכני יצירה ושעשועים.

■ בהרצליה; מנהיגות הנוער מארחת חברי כנסת – כ-200 בני

נוער ממועצות התלמידים בחטיבות הביניים והתיכונים ומתנועות הנוער והמתנ"סים בהרצליה, השתתפו החודש במפגש עם פאנל של חברי כנסת. המפגש עסק בסוגיות שהעלו בני הנוער כמו; מעמדו החברתי ודימויו של הפוליטיקאי, השחיתות בשירות הציבורי, אחריות חברי הכנסת להגברת מתחים בחברה הישראלית ועוד. בפאנל השתתפו חברי הכנסת; זבולון אורלב מהמפד"ל-איחוד לאומי, דב דנין מחד"ש, יואל חסון ומרינה סולודקין מקדימה ושלי יחימוביץ' מהעבודה. את האירוע הנחתה העיתונאית סיון רהב מאיר. לקראת המפגש התקיימה, במהלך החודשיים האחרונים, פעילות הכנה והעשרה בקבוצות מנהיגות הנוער. במסגרת הפעילות למדו בני הנוער על עבודתם הפרלמנטאית של חברי הכנסת, חיברו להם שאלות, וניסחו הצעות חוק. התלמידים בחרו את שבע הצעות החוק החשובות ביותר לדעתם לבני הנוער והציגו אותן בפני חברי הכנסת. בין ההצעות; העלאת

■ אסיפת הורים עם ערך

מוסף – בביה"ס היסודי מכבים שבגן יבנה סבורים שחשוב שההורים לא רק ישמעו באסיפות על הישגי ילדיהם, אלא גם יצפו בהם, ולכן אסיפת ההורים של מחצית ב' בביה"ס משמשת גם להצגת עבודות החקר של התלמידים. לקראת האסיפה הוצבה בביה"ס תערוכה של עבודות, שעליהן שקדו התלמידים

שכר המינימום לבני נוער, חיזוק תנועות הנוער, הנהגת תחבורה ציבורית היברידית (מופעלת בבניין ובחשמל כאחת) וידידותית לסביבה, ועוד.

■ באשקלון; מחזרים נייר

בבתי"ס – האגף לאיכות הסביבה בעיריית אשקלון בשיתוף עם חברת אמניר, מציבים בימים אלה מתקנים לאיסוף נייר בבתי"ס בעיר. מטרת הפרויקט היא לצמצם את כמות פסולת הנייר ולחנך את התלמידים למיחזור ולשמירת הסביבה.

הפרויקט כבר החל בשלושה בתי"ס על יסודיים: אורט הנרי רונסון, מקיף א' ומקיף ב', ובשבועות הקרובים יורחב לשאר בתי"ס בעיר.

■ ברעננה; אולימפיאדה

ידטואלית במדעים – האולימפיאדה הווירטואלית נערכה ברעננה זו השנה השלישית. באולימפיאדה השתתפו 11 נבחרות ובהן כ-340 תלמידי כיתות ה' ו-ו' מכל בתי"ס הממלכתיים והממלכתיים דתיים בעיר. במסגרת האולימפיאדה נערכו בבתי"ס במשך חצי השנה האחרונה פעילויות בתחומי מדע, טכנולוגיה ומתמטיקה, שכללו הרצאות (בחלקן של הורים), סדנאות וצפייה בסרטונים. לכל נבחרת מונה מורה מוביל מביה"ס, שליווה את התלמידים בפעילות.

אל שלב הגמר של התחרות, שהתקיים באשכול הפיס אלון, העפילו נבחרות בתי"ס אריאל, ביל"ו וברטוב, שענו נכון על כ-50 שאלות שהוצגו באתר התחרות. בשלב הגמר נערכו הרצאות וסדנאות בנושאי הלימוד ובסופן הוצגו למתמודדות חמש שאלות. במקום הראשון בגמר זכתה נבחרת ביה"ס אריאל.

בטקס הסיום של האולימפיאדה העניק ראש עיריית רעננה, נחום חופרי, מדליות למורים שליוו את הנבחרות במשך התחרות.

■ ברחובות; חידון מורשת על

מלחמת ששת הימים – מלחמת ששת הימים הייתה נושא של חידון מורשת,

שהתקיים השבוע ברחובות. בחידון, שנערך זו השנה השביעית, השתתפו תלמידים מכיתות ח' בכל חטיבות הביניים בעיר. בשלב הראשון של התחרות למדו בכיתות על מלחמת ששת הימים ותוצאותיה. לשלב השני עלו חמישה נציגים מכל חטיבה. התלמידים השתתפו בסיוור "בעקבות מלחמת ששת הימים" בירושלים וסביבתה, נפגשו עם לוחמים וצפו בסרטים. לשלב הגמר עלו שני נציגים מכל ביה"ס. החידון הופק על ידי בית "יד לבנים" ברחובות בשיתוף עם בתי"ס.

אינוך 13 - קיום

■ שמירת הסביבה ודו-קיום -

תלמידי כיתה ט' מבי"ס אשל הנשיא ותלמידי חטיבת הביניים אל נ'ח ברהט, משתתפים השנה בפרויקט סביבתי בשם "מים ושכנות טובה". הפרויקט מופעל על ידי מדריכים מארגון "ידידי כדור הארץ". במסגרת הפרויקט התקיימו מפגשים בין התלמידים משני בתי"ס. כמו כן עסקו התלמידים ביחד בניקוי נחל גרר הסמוך לשני בתי"ס, והשתתפו בצעדת נחל גרר, שמטרתה הייתה להגביר את מודעות תושבי היישובים הסמוכים לצורך בשמירת הסביבה. ידידי כדור הארץ הוא ארגון בינלאומי לשמירת הסביבה. לארגון סניפים ב-66 מדינות ובהם בישראל ובירדן.

■ גיבוש לדו-קיום לצוותי

בתי"ס – תלמידי בתי"ס אל-זהרא והמעפילים בלוד משתתפים מזה מספר שנים בפעילות משותפת במסגרת פרויקט של עמותת "אפשר אחרת" המחנכת לדו-קיום. לאחרונה התקיים ערב גיבוש משותף גם לצוותי המורים מבתי"ס. בתחילת הערב הנחתה מנכ"לית עמותת אפשר אחרת, ד"ר תקווה ברכה, סבב היכרות בין המורים משני בתי"ס. אחר כך צפו המנהלים והמורים בהצגה "געגועים" של התיאטרון הערבי-עברי ביפו. ההצגה מתארת את סיפוריהם של רבים מתושבי ישראל ערבים ויהודים, שנעקרו או היגרו מביתם הקודם ואת המשותף ביניהם – תחושות התלישות והגעגועים למקום המוצא. את האירוע יזם וארגן מנהל ביה"ס אל-זהרא, חסן שוהנה.

עבודות בנושא "היישוב שלי", שהתבססו על ראיונות עם תושבים וסקרים שביצעו. העבודות שהוצגו בתערוכה סיכמו תהליך של מחקר כיתתי, קבוצתי ואישי, שכלל איתור בעיה או קשר בין מושגים, איתור מקורות מידע, ארגון מידע וניתוח ממצאים. מביה"ס נמסר, כי ההורים שביקרו בתערוכה החמיאו על התהליך והתוצרים.

בחודש האחרון. כל שכבת גיל בביה"ס התמקדה בעבודה בנושא אחר; תלמידי שכבת כיתות ב', למשל, חקרה את נושא "משחקי הילדים בעבר ובהווה". במסגרת העבודות ראינו התלמידים את הוריהם ובני משפחתם הבוגרים, חקרו אותם על המשחקים שבהם שיחקו בילדותם, והחומרים שמהם יוצרו, והשוו אותם למשחקים המוכרים להם כיום. תלמידי שכבות ד' ערכו

■ לראשונה – מנהלת המחוז, אורנה שמחון, השתתפה בשבוע שעבר בישיבת פורום המפקחים הראשונה מאז כניסתה בפועל לתפקידה. שמחון הודיעה בישיבה, כי הנחתה את אגף הביטחון במחוז להיערך בלוח זמנים מזורז לביצוע תרגיל ביטחון בכל מוסדות החינוך בצפון. כמו כן מסרה מנהלת המחוז, כי בימים אלה הוחל בהכנתן של ערכות ללמידה מרחוק באמצעות מערכת התקשוב המחוזית, שישמשו את התלמידים בעת חירום. מהמחוז נמסר, כי בשנה החולפת הקצה משה"ח למעלה ממיליון ש"ח לשדרוג אמצעי הביטחון במוסדות החינוך בצפון.

■ פינת קשר – בחטיבת הביניים אורט במעלה בטבריה, נחנכה החודש "פינת קשר" לילדי לוחמי צד"ל הלומדים בביה"ס. בפינה שני מחשבים המחוברים לאינטרנט, שבאמצעותם יכולים התלמידים לשמור על קשר עם קרוביהם שנשארו בלבנון. פינת הקשר היא יוזמה של מנהל החטיבה, שמעון וקרט, ומנהל מחלקת הקליטה בעיריית טבריה, יואל חדד. במערכת החינוך בטבריה לומדים כ-140 ילדי צד"ל.

מנה"י

■ צמצום – אחוז התלמידים בחינוך הממלכתי בירושלים פחת בצורה תלולה מאוד בעשור האחרון, כך עולה מסקירה שערך מנהל מנח"י, בן ציון נמט, בפני חברי ועדת החינוך של הכנסת. הסקירה נערכה במהלך ישיבה בנושא צמצום החינוך הממלכתי בירושלים, שהתקיימה החודש.

על פי הסקירה, היו לפני כעשר שנים בחינוך הממלכתי היסודי בעיר 68 אלף תלמידים ובשנת הלימודים הנוכחית – 21 אלף בלבד. לעומת זאת, בחינוך החרדי למדו אז 66 אלף תלמידים והשנה – 87 אלף. לעומת זאת, חל גידול ניכר בחינוך הערבי הממלכתי בבירה; מ-25 אלף תלמידים לפני עשר שנים ל-55 אלף השנה. נמט טען בישיבה, כי ירושלים היא בירת ישראל ולכן האחזיות למצב החינוך הממלכתי בעיר צריכה להיות של המדינה ולא רק של ראש העיר. נמט הוסיף, כי כדי למשוך תלמידים לחינוך הממלכתי בירושלים יש להעניק חינוך חינוך חינוך בגני הילדים, להאריך את יום הלימודים ולטפח מצוינות בחינוך. יו"ר הסתדרות המורים בירושלים, מוטי סמט, אמר בישיבה, כי ב-20 השנים האחרונות נסגרו 24 בתי"ס ממלכתיים בעיר בגלל צמצום מספר התלמידים. לדבריו, באחד מבתי"ס

הממלכתיים, שבו היו בעבר 24 כיתות, נותרו השנה 7 כיתות בלבד.

■ תו ירוק – ביה"ס היסודי סטון בירושלים קיבל לאחרונה תעודת הסמכה של המשרד לאיכות הסביבה כבי"ס ירוק. ביה"ס עמד בשלושה תנאים לקבלת ההסמכה; שילוב נושאי איכות הסביבה בתוכניות הלימודים בכל שכבות הגיל וחינוך התלמידים למעורבות בשמירת הסביבה, תרומה של ביה"ס לקהילה על ידי השתתפות בפרויקט שיקום אתר "בוסתנייה" ושימוש מושכל במשאבים.

מחוז חיפה

■ מרכז חי – בבי"ס מטו"ס (מדע טבע וסביבה) של הריאלי בחיפה, נחנך בשבוע שעבר מרכז חי על שם אביגיל לייטל, תלמידת ביה"ס שנהרגה בפיגוע לפני ארבע שנים. הקמת המרכז מומנה מתרומה של משפחת התלמידה ושל בי"ס הריאלי.

מרכז החי החדש ממוקם בשיפולי נחל לוטם הגובל בביה"ס. במרכז מגוון בעלי חיים; תיש, ארנבים, אוגרים, חמוס, בעלי כנף מסוגים שונים ועוד. מרכז החי ישמש כמרכז למידה לתלמידי ביה"ס, שגם יטפלו בבעלי החיים ויתחזקו אותם.

בטקס חנוכת המרכז השתתפו השר לאיכות הסביבה, גדעון עזרא, ראש עיריית חיפה, יונה יהב, בני משפחת התלמידה ועוד. בי"ס מטו"ס הוסמך לאחרונה על ידי המשרד לאיכות הסביבה כבי"ס ירוק.

מחוז מרכז

■ מצטיינים במחוז – בתיה"ס היסודיים ביאליק ופרדס צפוני ביבנה התבשרו בשבוע שעבר על זכייתם בפרס החינוך של מחוז מרכז לשנת תשס"ז. בי"ס ביאליק זוכה בפרס על הטמעת סטנדרטים של תרבות ואקלים מיטבי, פיתוח מנהיגות צעירה בקרב התלמידים והתמקצעות של הצוות החינוכי. בביה"ס פותחה תוכנית לימודים המשלבת מדעים ואיכות הסביבה, ומעודדת מעורבות של התלמידים בשמירת הסביבה בקהילה. בביה"ס גם פותחה תוכנית להנחלת ערכי מורשת, דמוקרטיה וזהות יהודית. השנה גם החל ביה"ס ביישום תוכנית "תו איכות" של משה"ח, המשלבת בקרה והערכה בהוראה ובניהול. מנהלת ביה"ס היא עפרה ברוך. בי"ס פרדס צפוני זכה בפרס על שיפור ניכר בהישגי התלמידים במקצועות היסוד בשש השנים האחרונות, ובמיוחד מאז כניסתה של מנהלת ביה"ס, יפית אברהמוב, לתפקידה. כמו כן זכה

ביה"ס בפרס על שיתוף רב של ההורים בחיי ביה"ס. בביה"ס גם מתקיימת תוכנית ללימודי ארץ ישראל ודו-קיום, המשלבת מפגשים עם אוכלוסיות שונות בארץ, למשל עם תלמידים מבי"ס ברהט.

מחוז תל אביב

■ טוב שם – ביה"ס היסודי תל ברוך-צפון בתל אביב נקרא החל מהחודש בי"ס נעמי שמר. שמו של ביה"ס הוחלף בטקס חגיגי שבו השתתף ראש עיריית תל אביב, רון חולדאי.

מהעירייה נמסר, כי ההצעה להנציח את נעמי שמר בשם ביה"ס הוגשה לוועדת השמות וההנצחה העירונית על ידי התלמידים. בביה"ס, שהוקם בשנת הלימודים שעברה, כ-420 תלמידים.

■ אוגדן שירותים – עיריית חולון הוציאה החודש לאור אוגדן לילדים ונוער, הכולל את פירוט השירותים בעיר המיועדים להם. המידע באוגדן מחולק לנושאים; גיל רך, ילדים, נוער, שירותי חברה ופנאי, שירותים ייחודיים, שירותי בריאות ושירותי חירום, צהרונים, מועדוניות, מרכזי נוער, מרכזי תרבות, מרכזי ספורט, סדנאות בנושאי בריאות ועוד. האוגדן מחולק בימים אלה לתלמידים בבתי"ס ובמתנ"סים וכן בבניין העירייה.

מחוז דרום

■ מורשת – 13 תלמידי כיתות ז'–ט' מ-13 בתי"ס על יסודיים במגזר הבדואי בדרום, השתתפו בשבוע שעבר בחידון המחוזי לנוער בדווי – "אדם ונוף במדבר", שנערך ברהט. החידון, המתקיים זו השנה השלישית, מופק על ידי מינהל חברה ונוער. החידון משמש כאמצעי לחיזוק תחושת השייכות של התלמידים הבדואים למורשת שלהם. במהלך החודשים שקדמו לחידון הועברו לבתי"ס ערכות לימוד למורים, ובהן חומרי עזר בנושאי החידון, הצעות לסיורים לימודיים ועוד. לשלב המחוזי של החידון עלו התלמידים שזכו במקום הראשון בשלב המקדים, הבית ספרי. בגמר החידון נבחנו התלמידים על ידיעותיהם במורשת הבדואית וערכיה, כפי שהם באים לידי ביטוי בפתגמים של העדה ובפסוקים מהקוראן. בנוסף נבחנו התלמידים בנושאים; אישים בולטים בהיסטוריה של הנגב מהמגזר הבדואי ומהמגזר היהודי, אתרים ומוסדות מרכזיים באזור ובעלי חיים וצמחים במדבר. במקום הראשון בחידון זכתה ת'עריד אל אסאד, תלמידת כיתה ט' מתיכון לקייה.